

LBRIS | We know
books
ARHIIEPISCOP
FULTON J. SHEEN

Cartea Sacramentelor

Vol. 2

În căsătorie sunt trei

~ O antologie de Al Smith ~

Traducerea din limba engleză de
Ana-Maria Botnaru

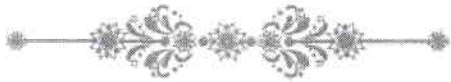
Galaxia Gutenberg
2023

1. Diferențele între sex și iubire	7
2. Energiile noastre vitale	17
3. Ce este iubirea.....	28
4. Cele trei tensiuni ale iubirii.....	46
5. În iubire este nevoie de trei	65
6. Iubirea este triună	79
7. Dezvăluirea misterului.....	106
8. Puritatea – Respect față de mister.....	123
9. Demnitatea trupului.....	142
10. Căsătorie și spirit.....	161
11. O mare taină	172
12. Legătura de nedesfăcut.....	187
13. Procreația.....	201
14. Paternitatea.....	213
15. Maternitatea.....	221
16. Rolul copiilor	231
17. Maria, maternitatea și căminul conjugal	243
18. Noaptea întunecată a trupului.....	268
19. La bine și la greu	287
20. Răspunsul iubirii la pierdere	304
21. Iubirea nu are sfârșit.....	322

Arhiepiscop Fulton J. Sheen – autor, orator și misionar

<i>de pr. John A. Hardon, S.J.</i>	327
Mulțumiri.....	346
Lucrări folosite în această carte	348
Fulton J. Sheen (1895-1979), scurtă biografie	349

Diferențele între sex și iubire

Iubirea depinde în mod esențial de voință, nu ține de emoții sau glande. Voința este comparabilă cu glasul; emoțiile – cu ecoul. *Plăcerea* asociată cu iubirea, sau ceea ce astăzi se numește „sex”, este frișca de pe tort – scopul ei este să ne facă să ne placă tortul, să nu îl ignorăm. Cea mai teribilă iluzie a unui cuplu este să creadă că intensitatea atracției sexuale dintre ei este garanția că iubirea lor va fi pentru totdeauna. Multe căsnicii cunosc dezamăgirea tocmai din cauza acestei neputințe de a distinge între ceea ce este glandular și ceea ce este spiritual – sau între sex, pe care îl avem în comun cu animalele, și iubire, pe care o avem în comun cu Dumnezeu. Unii oameni nu iubesc o persoană, ci experiența de a fi îndrăgostit. Prima este de neînlocuit; a doua, nu. De îndată ce glandele nu mai reacționează cu forța de la început, cei care au confundat sentimentalismul cu iubirea pretind că nu se mai iubesc. Dacă este așa, rezultă că de fapt nu l-au iubit niciodată pe celălalt; au iubit doar faptul de a fi iubiți, care este cea mai teribilă formă de egoism. Căsătoria bazată doar pe pasiunea sexuală va rezista exact atât cât va dura atracția

animalică. În vreo doi ani, atracția animalică față de celălalt se stinge și când se întâmplă asta, legea le vine în ajutor justificând divorțul prin cuvinte goale precum „nepotrivire” sau „tortură psihică”. Animalele nu recurg la tribunale fiindcă ele nu au voința de a iubi; însă omul, înzestrat cu rațiune, simte nevoia să-și justifice comportamentul irațional atunci când greșește.

Într-o civilizație decadentă, există două motive pentru preeminența sexului în fața iubirii. Primul este declinul rațiunii. Când oamenii renunță la rațiune, recurg la închipuiri. Iată de ce filmele și revistele ilustrate se bucură de o mare popularitate. Când gândirea pălește, dorințele dezlănțuite apar în prim-plan. Dorințele fizice și erotice fiind cele mai la îndemână fiindcă nu necesită efort și sunt puternic susținute de pasiunile trupești, sexul devine foarte important. Nu este un accident istoric faptul că o epocă a antiintellectualismului și a iraționalismului, așa cum este a noastră, este deopotrivă o epocă a libertinajului.

Al doilea factor este egoismul. Pe măsură ce sunt respinse credința în Judecata divină, în viața viitoare, Rai și iad, ordinea morală, eul se instalează tot mai autoritar ca sursă a propriei moralități. Fiecare om devine judecătorul propriului „dosar”. Odată cu sporirea egoismului, pretenția de a fi satisfăcut este tot mai autoritară, iar interesele comunității și drepturile celorlalți sunt din ce în ce mai ignorate. Toate păcatele înseamnă egolatrie, iar iubirea presupune deschidere și relaționare. Păcatul este infidelitatea omului față de imaginea a ceea ce el ar trebui să fie prin vocația sa veșnică de fiu

adoptiv al lui Dumnezeu: imaginea pe care Dumnezeu o vede în Sine când contemplă Cuvântul Său.

Când discutăm despre iubirea conjugală trebuie să evităm două extreme: prima este refuzul de a recunoaște iubirea sexuală, cealaltă este de a da prioritate atracției sexuale. Prima eroare este a epocii victoriene; a doua este freudiană. Pentru creștin, sexul este inseparabil de persoană și a reduce persoana la sex este la fel de idiot ca a reduce personalitatea la plămâni sau torace. Unii victorienii, prin educația primită, negau sexul ca funcție a personalității; unii sexofili din vremurile moderne neagă personalitatea și fac din sex un idol. În lumea animală, masculul este atras de femelă, însă personalitatea umană este atrasă de o altă personalitate umană. Atracția între animale este de natură fiziologică; atracția între oameni este fiziologică, psihologică și spirituală. Spiritul omului are o sete de infinit pe care niciun patruped nu o manifestă. Iar infinitul în realitate este Dumnezeu. Însă omul poate denatura această sete, în vreme ce animalul nu poate, fiindcă îi lipsește ideea infinitului. Rapid spus, infidelitatea în căsnicie înseamnă a substitui infinitul cu o succesiune de experiențe carnale finite. Această falsă infinitate a succesiunii ia locul Infinității Destinului, care este Dumnezeu. Animalul este promiscuu din cu totul alte motive decât omul. Falsa plăcere dată de noile cuceriri pe tărâmul sexului este un jalnic înlocuitor pentru cucerirea Spiritului în Sacrament! Senzația de gol, tristețea, frustrarea sunt consecința eșecului de a găsi satisfacție infinită în ceea ce este trupesc și limitat. Disperarea este hedonism dezamăgit. Cele mai deprimate spirite

sunt acei oameni care îl caută pe Dumnezeu într-o zeitate falsă!

Dacă dragostea nu este ascensională, ea decade. Dacă, asemenea unei flăcări, nu arde în sus, spre soare, ea arde în jos și distruge. Dacă sexul nu urcă spre Rai, el coboară în iad. Dăruirea trupului nu este posibilă fără dăruirea sufletului. Cei care cred că își pot fi credincioși sufletește în timp ce sunt infideli trupește, uită că trupul și sufletul sunt inseparabile. Nu există sex separat de personalitatea omului! Așa cum nu există, separat de trup, un braț viu și mobil. La om, nu există funcții organice izolate de suflet. Întreaga personalitate a omului este implicată. Nu există nimic mai psihosomatic decât unirea celor doi într-un singur trup; nimic nu influențează mai mult mintea și voința – în bine sau în rău. Separarea sufletului de trup este moartea. Cei care separă sexul de spirit recapitulează moartea. Iubirea înseamnă a te bucura de personalitatea celuilalt prin propria personalitate. Plăcerea funcției animalice prin funcția animalică a celuilalt este sexul separat de iubire.

Sexul este o modalitate instituită de Dumnezeu pentru îmbogățirea personalității. Un principiu fundamental al filozofiei ne spune că nimic nu există în minte care să nu fi existat anterior în simțuri. Toată cunoașterea noastră provine din trup. Avem un trup, ne spune Sf. Toma, din cauza slăbiciunii intelectului nostru. Așa cum îmbogățirea minții vine prin trup și simțuri, tot așa, îmbogățirea iubirii vine prin trup și sex. Putem vedea universul oglindit într-o lacrimă pe obraz, iar în sex putem vedea oglindit universul cuprinzător al iubirii. În căsnicia monogamă, iubirea include sexul; dar

sexul, așa cum îl înțeleg contemporanii noștri, nu presupune nici căsătorie, nici monogamie.

We know books

Femeia înțelege instinctiv diferența între cele două, însă bărbatul ajunge mai greu la această înțelegere, cu ajutorul rațiunii și prin rugăciune. Bărbatul este dominat de plăcere; femeia, de sensul ei. Ea vede plăcerea mai degrabă ca pe un instrument decât ca pe un scop – transmiterea iubirii în ea însăși și în copilul ei. Asemenea Mariei la Bunavestire, ea acceptă iubirea oferită de altul. La Maria, ea a venit direct de la Dumnezeu, printr-un înger; în căsnicie, ea vine indirect de la Dumnezeu, printr-un bărbat. Dar în ambele cazuri există o acceptare, o renunțare la sine, un *Fiat*: „Fie mie după cuvântul tău” (*Lc 1,38*). Femeia păgână, care nu se gândește în mod conștient la Dumnezeu, este de fapt pe jumătate femeie și pe jumătate vis; femeia care consideră iubirea ca reflectare a Trinității este pe jumătate femeie și pe jumătate Spirit și așteaptă lucrarea creatoare a lui Dumnezeu în trupul ei. Acceptarea ei înseamnă răbdare. Femeia acceptă exigențele iubirii așa cum agricultorul le acceptă pe cele ale naturii, și așteaptă, după însămânțare, recolta toamnei.

Dar când sexul este despărțit de iubire apare sentimentul că omul a fost oprit în hol, fără să intre în castelul plăcerilor, că inimii i s-a interzis intrarea în cetate după ce a traversat podul. Din această contorsionare a destinului rezultă amărăciunea și melancolia, fiindcă este în natura omului să fie trist când a fost scos din sine sau exteriorizat fără ca măcar să se apropie de țelul său. Mulți suspectează că există o legătură strânsă între instabilitatea mentală și concepția animalică asupra sexului. Fericirea constă în interioritatea spiritului,

adică dezvoltarea personalității în relație cu un destin ceresc. Omul care nu are un scop în viață este nefericit; cel care își exteriorizează viața și este dominat sau subjugat de ceea ce îi este exterior sau își consumă energia pe ceva exterior fără să îi înțeleagă misterul este nefericit până la deprimare. Este ca și senzația de foame după ce ai mâncat sau de a fi dezgustat de mâncare, fiindcă nu ai hrănit propriul trup (vorbind de individ), nici trupul celuilalt (în cazul căsniciei). În cazul femeii, această tristețe provine din umilința de a-și da seama că într-o căsnicie bazată doar pe sex rolul ei poate fi preluat de oricare altă femeie – nu există nimic personal, inefabil, respectabil. Îndemnată de natura ei (dată de Dumnezeu) să pătrundă în misterele vieții, care își au izvorul în Dumnezeu, este condamnată să rămână în prag, ca simplă unealtă sau instrument al plăcerii și nu ca partener în iubire. Două pahare goale nu se pot umple reciproc. Trebuie să existe un izvor în exterior pentru ca între cei doi să existe comuniune. În iubire, este nevoie de trei.

Fiecare om este ceea ce iubește. Iubirea devine ceea ce iubește. Dacă iubește Raiul, devine cerească. Dacă iubește trupescul ca pe un zeu, devine coruptibilă. Pentru fiecare, tipul de nemurire depinde de tipul de iubire. Ca să formulăm în termeni negativi, și cel care spune ce nu iubește spune ceea ce este. *Amor pondus meum*. „Greutatea mea este iubirea”, spunea Augustin. Această lentă transformare a subiectului în obiect, a iubitului în cel iubit, a sărmanului în aurul său, a sfântului în Dumnezeul său ne dezvăluie importanța faptului de a iubi cele cuvenite a fi iubite. Cu cât mai nobile iubirile noastre, cu atât mai nobil devine caracterul nostru. A iubi

UBRIS | We know books

ceea ce este subuman reprezintă o degradare; a iubi ce este uman de dragul omeneșului este mediocritate; a iubi omeneșul de dragul divinului înseamnă îmbogățire; a iubi divinul pentru el însuși este sfințenie.

Iubirea este trinitate; sexul este dualitate. Dar între cele două există numeroase alte diferențe. Sexul „gândește” rațional; iubirea nu. Sexul trebuie să se justifice cu Raportul (sau Scara) Kinsey – „Dar Freud ne-a spus...”, „Nimeni nu mai crede asta în zilele noastre...”; iubirea nu are nevoie de motive și justificări. Sexul cere științei să îl apere; iubirea nu întreabă niciodată „De ce?”. Ea spune „Te iubesc”. Iubirea este propria ei rațiune. „Dumnezeu este iubire.” Referitor la iubirea lui Dumnezeu, diavolul a întrebat „De ce?” în grădina Raiului. Orice explicație este forțată și nu dezvăluie niciodată adevăratul motiv. Cel care încalcă legea divină și se exclude din Trupul Mistic al lui Cristos prin a doua căsătorie se va justifica adesea folosind aceste cuvinte: „Nu am putut accepta doctrina Transsubstanțierii”, însă de fapt vrea să spună că nu a mai putut accepta Porunca a Șasea. Milton a scris un tratat abstract și pretins filozofic despre „Doctrina și disciplina divorțului” în care justifică divorțul pe temeiul incompatibilității. Însă adevăratul motiv nu apare în carte; a vrut să se căsătorească cu altcineva în vreme ce soția lui era în viață. Nu e atât de important *ce* spun oamenii, cât mai ales *de ce* o spun. Mulți consideră că oamenii nu se apropie de Dumnezeu pentru că sunt ignoranți; adevărul larg răspândit este că oamenii nu se apropie de Dumnezeu din cauza felului în care trăiesc. Domnul nostru a spus: „Iar aceasta este judecata, că Lumina a venit în lume și oamenii au iubit

întinericul mai mult decât Lumina. Căci faptele lor erau rele. Că oricine face rele urăște Lumina și nu vine la Lumină, pentru ca faptele lui să nu se vădească” (In 3,19-20). Nu îndoiala trebuie învinsă, ci obiceiurile rele.

Dintr-o altă perspectivă, sexul caută partea, iubirea – totalitatea. Sexul este biologic și fiziologic, având zonele sale precise de satisfacție. Dimpotrivă, iubirea include toate acestea, însă este îndreptată spre *totalitatea* persoanei iubite – anume, o creatură alcătuită din trup și suflet, după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. Apelând la o analogie, iubirea caută ceasul și scopul său; sexul se concentrează asupra arcului de ceasornic și uită rolul său de a măsura trecerea timpului. Sexul dă la o parte din persoana iubită tot ce nu se poate adapta poftelor trupești. Cei care acordă prioritate sexului din acest motiv sunt antireligioși. Iubirea însă nu are în vedere o funcție, ci o personalitate. Un organ nu cuprinde personalitatea, însă personalitatea include organul, ceea ce este un alt fel de a formula tema noastră: iubirea include sexul, dar sexul nu include iubirea.

Iubirea se concentrează pe obiect; sexul – pe subiect. Iubirea este îndreptată către celălalt, de dragul desăvârșirii acelei persoane; sexul este îndreptat către sine, în scopul propriei satisfacții. Sexul își flatează obiectul nu pentru că ar fi demn de laudă, ci cu scopul ademenirii. Știe să-și facă prieteni și să influențeze oamenii. Majoritatea oamenilor sănătoși la cap urăsc să fie flatați pentru că, dincolo de aparența altruismului, ei recunosc egoismul. În sex, ego-ul pretinde că îl iubește pe celălalt, dar ceea ce iubește de fapt este posibilitatea de a afla propria plăcere în celălalt. Cealaltă persoană

este necesară pentru ca egoistul să se poată întoarce asupra lui însuși. Egoistul se consideră întotdeauna înconjurat de ne-ființă, absurditate, lipsă de sens; are sentimentul că se profită de el. Refuzând să relaționeze, ajunge curând la concluzia că nimic nu îi este favorabil – toată lumea este împotriva lui! Dar iubirea, care pune accent pe obiect, intră mereu în relații, își lărgeste cercul. Este atât de puternică încât învinge intoleranța prin devotament și uitare de sine. În istorie, singurele cauze care pier sunt acelea pentru care oamenii refuză să moară. Cu cât dragostea este mai puternică cu atât este mai conștientă de nevoile altora, de suferințele lor, și este plină de compasiune. Leacul tuturor suferințelor îngrămadite în creierul modernilor este lărgirea inimii prin iubire, care uită de sine ca subiect și începe să-și iubească aproapele ca obiect. Dar cel care trăiește pentru sine va ajunge în cele din urmă la concluzia că natura, oamenii și Dumnezeu sunt cu toții împotriva lui. Așa-numita „manie a persecuției” este rezultatul egoismului. Lumea întreagă pare să fie împotriva celui care vrea totul doar pentru sine.

Sexul este determinat de dorința de a umple un moment între a avea și a nu avea. Este o experiență asemănătoare cu a contempla apusul sau cu a se juca cu degetele ca să treacă timpul. Se liniștește după o experiență fiindcă deocamdată e sătul și așteaptă reaprinderea poftii, pe care și-o va satisface cu un alt obiect. Iubirea privește sever acest comportament fiindcă vede în el uciderea obiectelor iubite de dragul obținerii proprii satisfacții. Sexul oferă zbor păsărilor, dar nu cui-buri; oferă inimilor emoții, dar nu un cămin conjugal; aruncă lumea întreagă în aventura călătoriilor pe mare, dar în

absența porturilor. Căutării Infinitului stabil îi substituie falsa infinitate de a nu fi niciodată satisfăcut. Și atunci infinitul nu este o posesie a iubirii, ci căutarea ei zadarnică – aceasta fiind cauza multor psihoze și nevroze. Infinitul devine agitație, un carusel al inimii care se învâрте la nesfârșit în gol. Dimpotrivă, iubirea adevărată recunoaște nevoia, pasiunea, dorința, dar și satisfacția temeinică, durabilă, născută din adeziunea la o valoare care transcende timpul și spațiul. Iubirea se unește cu ființa și astfel devine desăvârșită; sexul se unește cu ne-ființa și de aici provin iritarea și anxietatea. În iubire, sărăcia este cuprinsă în bogății; nevoia în împlinire; suferința în bucurie. Sexul însă este lipsit de bucuria de a oferi. Lupul nu oferă nimic când ucide mielul. Bucuria dăruirii lipsește, fiindcă egoistul, prin însăși natura lui, caută (să aibă) tot mai mult. Iubirea dăruiește pentru a primi. Sexul primește ca să nu dăruiască. Iubirea este contactul sufletelor în vederea desăvârșirii; sexul este contactul trupurilor de dragul sublimării.

Un trup se poate epuiza pe sine, dar nu se poate hrăni pe sine. Dacă omul ar avea nevoie doar de hrană, ar putea devora iubirea așa cum devorează hrana. Dar având un suflet care are nevoie de Iubirea divină ca forță unitivă, nu va fi niciodată satisfăcut devorând iubirea altei persoane. Cartoful are o natură; omul este o persoană. Primul poate fi distrus ca mijloc în vederea unui scop, însă omul nu. Sexul transformă omul în legumă și reduce persoana la animal. Sexul îl face pe om să flămânzească tocmai când este satisfăcut – fiindcă persoana are nevoie de o persoană, iar persoana este persoană numai când este văzută ca imagine a lui Dumnezeu.